

razstavno »zamrznemo« in jih obdelane objavimo s pomočjo vseh sodobnih tehnik in načel!

A SHORT AND CHIEFLY REALISTIC REFLECTION ON COMMON PROBLEMS,
POSITION AND TASKS OF ETHNOLOGISTS-CONSERVATORS AND MUSEUM
CUSTODIANS

In her paper Zvezda Koželj combines the conservatorial and museum ethnological practice. She regrets that both specialized ethnological orientations deal with artificially separated domains of immovable and movable cultural heritage which form an indivisible whole in most cases (in life).

ETNOLOG MUZEALEC — ZAČETNIK

Referat na izrednem občnem zboru SED, Ljubljana, 15. nov. 1985

IVANA BIZJAK-LESKOVEC

Ob začetku dela v muzeju in ob problemih, s katerimi se sreča začetnik v muzeju, se mi porajajo različne misli, o katerih bi rada spregovorila, in s tem spodbudila kolege, da tudi sami spregovorijo o teh stvareh. Ne poznam dovolj dobro preteklosti, da bi lahko vedela, koliko se je o tem že govorilo, ali so bili tovrstni problemi že obravnavani, vendar se mi zdi, da so med mlajšimi kolegi, ki delajo v muzejih, precej prisotni in pereči.

Študij etnologije je zasnovan tako, da študenta bolj ali manj pripravi na bodoče samostojno delo. To delo je res samostojno, bolje rečeno, »tebi samemu prepuščeno«, zlasti v manjših pokrajinskih, občinskih muzejih, kjer se nas tudi večina zaposli, saj imajo le redki posamezniki srečo, da dobijo delo v naših osrednjih ustanovah.

Glede na to mislim, da bi pomemben, predvsem pa obsežnejši delež pri izobraževanju etnologov na fakulteti morala imeti predavanja o muzeologiji in konservatorstvu. Nezadostno vrednotenje oz. zanemarjanje takšnega znanja je vidno že po tem, da smo ta predavanja poslušali skupaj z umetnostnimi zgodovinarji, in so bila tudi tako usmerjena, kolikor sploh lahko govorimo o kakšni usmeritvi.

Ne glede na to, da je naslov predavanj, ki jih poslušajo študentje 4. letnika etnologije »Muzeologija in konservatorstvo«, je poudarek na spoznavanju zgodovine muzejev v Sloveniji in Jugoslaviji, o konservatorstvu pa so podani samo osnovni pojmi, dostopni v najbolj splošnem leksikonu.

Mislim, da nam manjka temeljno muzeološko znanje, ki bi ga moral obvladati vsak študent etnologije, ko zapusti fakulteto. To je konkretno, če hočete, faktografsko, leksikalno znanje o dokumentaciji, obdelavi muzejskega gradiva, shranjevanju in seveda razstavljanju. Ni nujno, da se na fakulteti muzeologija predstavlja kot nekakšna visoka znanost. Ne. Potrebno in nujno je, da bodoči muzejski delavci na fakulteti spoznajo osnovne pojme in zakonitosti s področja muzeologije za svojo stroko.

Če bi bilo tako, potem bi bila v vseh muzejih dokumentacija urejena po istih načelih, ne pa, da ima skoraj vsaka muzejska hiša svoje formularje, svoj način urejanja, in mlad etnolog — muzealec, ko pride v službo, ne ve, kako bi urejal svoj material; tako izgubljam energijo in odkrivamo Ameriko tam, kjer so jo že zdavnaj pred nami odkrili drugi.

Ne rečem, da se popolnoma ničesar ne naučimo, da nič ne znamo; nekaj znanja si lahko pridobimo na praksah, vendar je to znanje v največji meri pridobljeno spontano, odvisno od zainteresiranosti posameznika, moralo pa bi biti načrtovano in urejeno.

Kako majhna pozornost je namenjena takšnemu znanju, je razvidno tudi iz programa snovi za strokovni izpit za naziv kustos. Večina snovi je s področja družbenoekonomske ureditve, socialne politike, pisarniškega poslovanja, le majhen del pa je posvečen muzeologiji — arhiviranju gradiva, konzervatorstvu in zgodovini muzejstva pri nas.

Poseben problem za začetnika v muzeju je razstava. Tu si za vse sam. Od raziskovalca, arhitekta, oblikovalca, do postavljalca. Še najmanjša ovira je raziskava, ker mislim, da smo etnologi po koncu študija še najboljše usposobljeni za raziskovalce. (V 4-5 letih študija izdelava študent etnologije 4 raziskovalne naloge, v obliki proseminarske, 2 seminarski in diplomsko nalogo).

Zatakne se pri vprašanju, kako opredeliti napisano, kako snov prikazati tako, da bo povedala vse, kar je pomembno, in bo hkrati zanimiva za obiskovalce.

V zvezi s tem, se mi zdi pohvale vredno dejstvo, da smo bili pred kratkim povabljeni na delovno srečanje v Metliko ob odprtju razstave Topografija občine Črnomelj, kjer se nismo pogovarjali le o vsebinskih problemih raziskave, pač pa o razstavi, o njenem konceptu, o problemih, ki se ob tem pojavljajo. Tudi o tovrstnih izkušnjah bi morali etnologi pisati v naših glasilih.

Taki so moji pogledi nazaj, na čas študija, na pridobljeno znanje, in to, o čemer tu razmišljam, občutim zdaj kot pomanjkljivost, kot neznanje.

Kakor mi je znano, se na fakulteti pripravljajo izboljšave oz. dodaten program študija muzeologije na oddelku za etnologijo. Mislim, da vsega tudi na fakulteti ne morejo storiti, in da bi tu moralo prevzeti strokovno poslanstvo tudi društvo oz. njegova muzejska sekcija, seveda če potrebo po tem čutijo širši etnološki krogi in niso to le želje in razmišljanja posameznika — začetnika.

Kot sem že na začetku rekla, želim, da bi bil moj prispevek izziv mojim kolegom ali bodočim kolegom in da bomo lahko v naslednjih številkah Glasnika brali njihova razmišljanja o takšnih in sorodnih problemih.

AN ETHNOLOGICAL BEGINNER IN A MUSEUM

Ivana Bizjak-Leskovec has written her report for the Irregular General Meeting of Slovene Ethnological Society about an ethnological novice starting to work in a museum. She sincerely wonders if it would not be possible and profitable for the study at the university to prepare future ethnologists also as far as specialization in a museum or in an institution for monument conservation and protection are concerned. She calls for a broader discussion and an interchange of experience which concerns museum ethnology.